

Diari portantveu de l'Esquerra Republicana de Catalunya a les comarques tarragonines

Les noces d'argent de Foment

Discursos pronunciats a l'àpat popular

PERE PUJOL

Comença per dedicar un sentit record als homes de Foment traspassats i a la bona memòria dels quals proposa un minut de silenci.

Després fa un historial de Foment des de la seva fundació fins a l'hora actual i en detalla tots els fets sobresortints tals com la nostra intervenció en Solidaritat Catalana; la brillant actuació consistorial del nostre primer regidor; l'època del pistolisme en què un home de Foment, donant proves de civisme, regentà l'Alcaldia amb el beneplàcit de tota la població; l'adveniment de la Dictadura i les persecucions de què fórem objecte.

Acabà la seva llarga peroració amb una crida a la joventut.

TOMAS LLAURADO

Companys i amics; volguts consocios de Foment: Per donar la coincidència de tenir el número quatre de soci d'aquesta casa, m'han senyalat un lloc a la presidència de l'acte. Avui commemorem les noces d'argent del nostre Foment. El seu historial no l'haig de fer, puix que ja és prou conegut. Sols vull dedicar un record als companys traspassats, que si fossin aquí sentirien el nostre goig, i aprofito aquesta avinentesa per a dedicar a la joventut futura una advertència: Joventut, homes de Foment, si feu política, feu-la amb altesa de mires, amb la màxima atenció, amb l'orgull de complir pel bé de Catalunya i de la República.

PERE CAVALLER

Amics i companys: Quan va morir el meu pare, pel qual no cal demanar perdó, puix que res té per perdonar, vaig rebre una carta del meu admirat amic i bon company de tots, En Pere Coromines, en la qual em deia, de la manera com ell sol sap dir-ho, poc més o menys, el següent: L'home que, ja en la plenitud de la vida, té la dissort de veure morir el pare, no solament sent la punyida del dolor per la pèrdua irreparable, sinó que experimenta l'emoció de sentir com darrera de les despulles volgudes

se n'hi va tota la seva joventut. Efectivament: passat el formulari traüt de la luctuosa diada, hom es recull en la cambra solitària, i en un èxtasi plaent evoca el passat. Recorda aquella carta adreçada als reis escrita per la mà infantil guiada per la mà paternal; rememora l'angoixa produïda per la primera cigarreta amb epíleg de elatellades; sent brunzir en la imaginació el roncar del pare que es fingeix dormit per tal de no haver de renyar al fill quan retira massa tard; veu revivre, en fi, idillis i tragèdies familiars, tota la joventut que ha fugit... i els ulls espurnegen i les llàgrimes rodolen cara avall... i el que va començar essent un dolor sense consol, esdevé un plaer i una gaubansa.

Cosa parella em passa avui en commemorar les noces d'argent de la nostra entitat, puix que aquesta festa convida a l'evocació. La vida de Foment va íntimament lligada a la meva; Foment serva tot el flaire del meu esperit; bona part de les meves energies, dels meus entusiasmes, de les meves il·lusions. Pue ben dir que Foment ha estat una perllongació de la meva llar. Si poguessin comptar-se les hores vives de la meva vida, a bon segur trobaria que n'he passat més en aquesta casa que en la pròpia. Per lògica compensació, Foment ha invadit la meva llar, i les seves vibracions han repercutit en l'esperit dels meus. Les tristeses de Foment han apenat als que amb mi conviuen i les alegries han posat rialles en els llavis de la meva esposa i dels meus fills. No estranyeu, dones, que els records m'emocionin i enterboleixin el meu seny.

Aquesta emoció farà que jo no pugui perfilar la forma arquitectònica d'un parlament. Jo us portaré els carreus i vosaltres, plens de bona voluntat i afecte per mi, construïreu el meu pobre discurs.

Vull recordar-vos, amics, que si Foment deu l'existència als homes del 1906, nosaltres devem a ell benefets imponderables tals com els amics. Les nostres veres amistats, aquelles que perduren tota la vida,

aquí vàrem forjar-les. Ens competrarem tant els uns amb els altres, que encara que en el transcurs dels anys el vent de la sort ens hagi separat, en retrobar-nos ens hem saludat amb la rialla als llavis i ens hem abraçat amb tota la vehemència de la nostra vella amistat.

Dins d'aquestes evocacions vull referir-me a retrets que ens han estat fets. S'ha dit que Foment, en mantes ocasions, ha viscut isolat; que ha fet política de campanar. Aquestes censures no tenen base, ja que Foment, en nàixer, es va donar a si mateix un ideal i un programa que mai no ha negligit. Foment no solament va endegar la seva constitució interna, sinó que va perfilar de seguida una constitució política per a la nostra pàtria, constitució, programa, o punts substantius de l'ideal patriòtic que hauran pogut ésser ampliat en córrer del temps, però que en substància són els mateixos del nostre manifest darrer. Els joves de llavors, els joves que no tenien més que vint anys, fruit d'una set inestroncable de llibres i de cultura varen redactar el nostre programa, varen plasmar les aspiracions patriòtiques de la joventut inquieta de la seva època. Jo die a la joventut d'avui que ens substitueix que deuen estructurar també la Catalunya futura tal com ells la cobegen.

Jo vull insistir en què els ideals de Foment s'han mantingut invariables encara que en apariència, en certs moments, no ho hagi semblat. Quan no hi ha hagut partit d'abast general, Foment ha restat sol. Quan ha pogut cantar a cor, així ho ha fet. Però sol o en conjunt la seva cançó ha estat sempre la mateixa. Pot haver canviat el to, perquè el to depèn del diapassó del mestre que porta la batuta; la cançó, però, no ha canviat. L'estridència, l'extremisme és el to que correspon a l'hora present i nosaltres mai no hem anat a rerassaga. Consti, però, que la substància del nostre ideal no ha variat.

S'ha dit també que Foment en la seva actuació ha comès defeccions;

l'amic Pujol hi ha fet referència. En ocasió de Solidaritat Catalana, Foment, per tal de ben servir Catalunya, va incloure en la seva candidatura a un carlí. Anys més tard, per tal de salvar la ciutat sorgí una solidaritat reusenca i Foment hi aportà tot el seu esforç, prestigi i entusiasme. Si quan es tractava de salvar Catalunya vàrem ésser aplaudits, no podem ésser censurats per haver salvat Reus de les urpes d'un monopoli.

I ara permeteu-me que rememori als companys que no són entre nosaltres. Pels que se n'han anat per no tornar mai més, el nostre més fervorós record, la flor més bella i perfumada del nostre esperit; pels qui no han sabut donar-se el goig de viure fidels a Foment, la manifestació de la nostra enyorança; pels qui per malaltia o per altres causes no comparteixen al dia, com en altres temps, les penes i les alegries de Foment, l'expressió del nostre desig de retrobar-nos aquí, de que vinguin a avivar el caliu de la tradició de Foment per tal que en ell s'hi escalfin els joves. Nosaltres no podem fer més que estimular a la joventut per tal que realitzi l'acció que li pertoca.

I acabo, dient-vos a vosaltres, joves, als quals el company Marimon ha alludit, que nosaltres hem actuat vint-i-cinc anys consecutius i ens podem presentar al davant vosaltres amb el cap alt i la consciència neta, puix que tenim la certesa d'haver donat a la causa de la llibertat de Catalunya totes les nostres energies. Jo desitjo que quan, passats uns anys, hagueu vosaltres de commemorar una festa o el triomf d'una acció, ho pogueu fer com ho fem nosaltres amb el cap alt, els ulls al cel i en el cor i en els llavis els noms de Catalunya i de República.

ANTONI ANDREU

Amics: Fins ara han parlat homes que porten el record dels 25 anys d'actuació de Foment. Jo que us adreço la paraula investit del càrrec de President de la Joventut

(Segueix a la 5.ª pàgina)